

פנינים
הרב אברהם מרדכי וינשטוק
פורסם ב"המבשר תורני"

אמר רב פפי משמיה דרבא האי סיטומתא קניא (עד, א)

הבטיח להבירו שיתן לו סנדקאות

נשאל רבינו דוד בן זמרא (שו"ת רדב"ז א, רעח) ממי שהבטיח לחבירו שיכבדו בסנדקאות אצל בנו הנולד לו, ועתה רוצה לחזור בו ולכבד אחר בכיבוד זה, אם חייב לעמוד בדיבורו.

בתשובתו כותב הרדב"ז אל הנשאל, שלא פירש אימתי היתה ההבטחה – אם לפני לידת הילד או לאחריה. שכן אם היתה זו לפני לידתו, ברור שיכול לחזור בו שהרי אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם. אבל אם ההבטחה היתה לאחר שנולד, שוב אינו יכול לחזור בו מהבטחתו ולכבד אדם אחד בסנדקאות, "לפי שכבר נהגו כל ישראל שמקנים זאת המצוה על ידי דיבור בעלמא".

את דבריו מוכיח מסוגייתנו בה אמרו ש'סיטומתא' קונה – סיטומתא אינה קנין, אלא רושם שרושמים הסוחרים על החביות אותן מתעתדים לקנות, וכיון שכך דרך הסוחרים לקנות – הרי זהו קנין המועיל. והוא הדין לגבי סנדקאות, שכיון שהמנהג להקנותה על ידי דיבור, הרי אם אכן נולד הילד שזהו דבר שכבר בא לעולם, שוב אינו יכול לחזור בו מהבטחתו.